Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1 dinar.

T. n. Licejska knjižnica, Ljubljana. Dolžnostni izvod.

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4·—.

LETO II. Ljubljana, 15. septembra 1923. Štev. 34.

Delavski domovi so ogroženi.

Po vzgledu italijanskih fašistov hoče tudi Orjuna požgati in demolirati vaše Delavske domove in upepeliti sedišča vaših strokovnih in političnih organizacij.

Prvi napad je izvršila 13. t. m. oborožena banda ljubljanskih Orjuncev na Delavski dom na Turjaškem trgu.

Sodrugi na plan! Strnite se vsi brez razlike strank v močne, disciplirane in enotne obrambne čete, da bodete sposobni odbiti vsak napad kapitalističnih orjunskih tolp.

Vsaka delavnica mora takoj formirati svoje čete in biti vedno pripravljena za obrambo.

Proti oboroženim Orjuncem je treba nastopiti z orožjem!

Ne zgubljajte časa! Vsi do zadnjega na plan.

Doli z fašisti! Doli z Orjuno!

Rudarji!

Po hudi dve mesečni borbi s trboveljsko družbo se je žandarmerija odprto postavila v službo trboveljske družbe. Ne samo, da preganja in zapira vaše zaupnike, spozabila se je celo tako daleč, da ja zaplenila denar, namenjen za podpiranje vaše upravičene borbe. V Trbovljah so zaplenili 7000 dinarjev, v Zagorju nad 25.000 dinarjev rudarskega denarja.

Na vsa nasiljstva odgovorite s tem, da vstrajate!

Nova neutralizacija strokovnih organizacij.

Najnesramnejšo špijonsko ulogo v proletarskem gibanju Jugoslavije vršili so in vršijo bosanski socijalisti, njim na čelu bratje Jakšići. Da v Bosni ni mogoče nobeno proletarsko gibanje, ne strokovno in ne politično, je edino vzrok koristolovstvo in špijonska uloga teh izdajalcev. Njih glasilo »Glas Slobode«, ki je pred vojno in vse do »obznane«, bil res simbol nepomirljivega razrednega boja in razredne zavednosti bosanskega proletarijata, pretvorjen je s pomočjo današnjih bosanskih policaj-socijalistov v polno policijsko glasilo, ki se čuti dovolj sposobno, da opravlja denuncijantsko delo tudi potom svojega tiska. Trn v peti so jim seveda neodvisni delavski sindikati, posebno pa »Neodvisna delavska stranka Jugoslavije«.

Jovo Jakšić, ki je pred vojno in po preobratu zastopal skrajno revolucijonarno gledišče, isti Jovo, ki je v letu 1918. in 1919. zahteval od vseh strokovnih funkcijonarjev in strokovnih organizacij, pa tudi od pisca tega članka, naj bodo strokovno organizirani delavci obenem tudi člani svoje delavske stranke in je diktiral v tem oziru striktno izvajanje, piše v 33. številki »Glasa Slobode« (avgust 1923) take gnjusobe, ki jih je v stanu izbljuvati samo eden na zadnji stopnji proletarske morale stoječi individium. Tam je s svojo izdajalsko službo začel boj za potrebo in koristnost polne ločitve strokovnih organizacij in njenih članov od delavske stranke. Med ostalim piše:

»U našim prilikama od **sviju grana radničkog pokreta, mogućna je samo** ona osnovna, najvažnija: **sindikalna.** Pa i ona može, i po organizacionim oblicima i zadatcima, da bude vrlo primitivna. **Težiti,** da se u sadašnjim našim prilikama stvori idealan sindikalni pokret (dakle pokret koji stoji na gledištu socijalizma i koji usko sarađuje s radničkom partijom) znači **onemogućavati njegovo stvaranje uopšte.** Kardinalna potreba i naše radničke klase i našeg radničkog pokreta jeste da se stvori sindikalni pokret. **On se može stvoriti samo tako, ako nije na partiskoj i socijalističkoj osnovici.** Ako je on **radnički,** i ako **postoji,** ne treba se bojati, da on neće odmah biti **klasni,** a još manje, da se on neće razviti do onog ideala...«

Jovo Jakšić hoče razčistiti vprašanja odnosa strokovnega gibanja in njegovih smernic napram političnim strankam, napram socijalizmu in kakor to samo on edini razume, tudi »napram drugim društvenim idejam«.

In poslušajmo ga:

»Svi radnički pokreti na slavenskom jugu pre rata bili su takvog duhovnoga organizacionog sastava, da je bilo teško oceniti gdje su granice partija i sindikata. To stanje, koje je bilo **posledica primitivnosti naših prilika** i naših radnika, dobilo je polituru savršenog i idealnog odnosa izmedju radničkih sindikata i radničke partije«.

Siromak Jova je pozabil, da »posledica primitivnosti« predstavljajo v najboljši luči njegovi primitivni možgani in to poskuša opravdati iz treh dokazov.

Prvi dokaz: »... šta su široke mase radnički pokret shvatale **sektaški i religiozno** i što su od istinski političke samostalne radničke klasne borbe bile bar toliko daleko, koliko su danas od nje daleko«.

Drugi dokaz: »... što su ovu polituru posle rata prihvatili komunisti, koji traže najintimnije odnose izmedju sindikata i partije, upravo **stapanje u jednu organizaciju,** opet ne iz razvijene svesti, nego iz primitivnosti«.

Tretji dokaz: »... što danas naše prilike i naši radnici i pored toga što su **neuporedivo razvijeniji** no što su bili pre rata, **nisu zreli za daleko primitivnije oblike radničkog pokreta«.**

Posebnega komentarja k temu ni treba, ker se jasno vidi, da je ta boj zoper neodvisne delavske sindikate in delavsko razredno stranko bil začet tendencijozno in po načrtu. V njem se vpotrebljavajo vsi načini zapeljavanja in varanja tistih, ki bi bili eventuelno brez trdnejšega osebnega pojmovanja te zadeve.

Vendar so novi zagovorniki te nevtralizacije, namesto, da bi izločili stare banalne razloge, radi katerih bi bila nevtralizacija nujno potrebna, dodali stari sivi teoriji novo kategorijo razlogov in novo kategorijo form nevtralizacije.

Delavske mase, organizirane v neodvisnih strokovnih organizacijah v času najhujšega terorja raznih »Obznan« in zakonov o zaščiti države, osetile so potrebo ene močne proletarske stranke, ki bo ščitila interese revolucijonarnega proletarijata in so si preko glav Jakšićev in podobnih ustvarile svojo **»Neodvisno Delavsko Stranko Jugoslavije«,** ki zastopa interese razredno zavednega proletarijata. Menda člani neodvisnih strokovnih orgnizacij ne bodo šli v meščanske politične stranke, nego jim je prva dolžnost, da postanejo člani svoje delavske stranke. Ali ne bi smela »Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije« duševno vplivati na razredno zavedno delavstvo, ki je gospodarsko organizirano v neodvisnih strokovnih organizacijah? Ali ne bi v tem slučaju strankarska nevtralizacija članov neodvisnih strokovnih organizacij od svoje delavske stranke pomenila tudi moralno dekadenco strokovnih organizacij sploh?

Ali med tem, ko so današnji zagovorniki te nove nevtralizacije strokovnih organizacij največji oportunisti v politiki, oznanjajo, da se nevtralizacija ne vrši proti politiki v obče, temveč proti **»Neodvisni Delavski Stranki Jugoslavije«** posebej... Ta nova kategorija, dodana stari, sivi teoriji nevtralizacije strokovnih organizacij, pomeni v svojih posledicah: vse protiproletarske in oportunistične stranke imajo odprta vrata, da vplivajo na člane strokovnih organizacij, samo edini proletarski stranki, t. j. Neodvisni Delavski Stranki Jugoslavije se to zabranjuje.

Izločitev duhovnega vpliva Nezavisne Delavske Stranke Jugoslavije na člane strokovnih organizacij, pa naj si bodo oni organizirani v neodvisnih strokovnih organizacijah ali pa ne, pomeni v svojem bistvu njihovo podreditev političnemu vplivu neproletarskih strank — pomeni moralno politično šarlatanstvo, ki bi se malo ali pa nič ne razlikovalo od žoltih strokovnih organizacij. Kakor so te, tako bi bile v bodoče tudi današnje neodvisne strokovne organizacije samo navaden volilni in agitatorski privesek buržuaznih strank, ki bi po svojih agentih in po strokovni birokraciji vršile v vsaki strokovni organizaciji sovražne nakane. Strokovne organizacije bi postale pozorišče korupcije in kaosa. Njih davno pokopani duh korporatizma bi vzplamtel znova v raznih brezumnih oblikah; razredni boj bi bil potisnjen v ozadje za desetletja in desetletja.

Ali to vprašanje je bolj aktualno z vidika vzroka kot z vidika posledic tega nagnjusnega tendencijoznega boja.

Kaj je privedlo gotove maloštevilne funkcijonarje v posameznih strokovnih organizacijah do tega, da so se izprevrgli iz doktrinarnih borcev za zajednico proletarskih strokovnih organizacij s proletarsko stranko, v žalostne borce za nevtralizacijo strokovnih organizacij in še posebej njih članov?

Mi smo prepričani, da skuša znana izdajalska klika socijalpatrijotov ustvariti s temi laži-teorijami o nevtralizaciji sebi upliv v strokovnih organizacijah in potem potisniti pravo delavsko stranko v ozadje. Po vsih svojih neuspehih, zadobiti proletarske mase na svojo stran, skuša ta klika napade iz zasede in skrito računa približno takole: Stalno napadanje na eno samo fronto kompromilira tako akcijo s stalnim in vedno večjim številom porazov. Treba je spremeniti in bolje maskirati to novo napadalno vrsto. Razbiti ali vsaj kar najbolj razmajati kompaktnost strokovnih organizacij, razbiti enotno fronto proletarijata, ki je dragocena za Nezavisno delavsko stranko Jugoslavije, katero pa treba uničiti.

Načrt ni slab, če bo le izvedljiv, daje pa možnost, da se pri eventualnem neuspehu brez usodnih posledic za inicitatorje lahko umakne.

Da niso naše trditve neosnovane in samovoljne, je treba opozoriti samo na to, da so ti isti šarlatani odbili enoten nastop z neodvisnimi strokovnimi organizacijami za vpostavitev enotne fronte proletarijata edino le iz tega razloga, ker so zahtevali organizatorično edinstvo, t. j. eno delavsko stranko in enake delavske strokovne organizacije in povdarjali, da se stranka tudi za naprej zavezuje za vsako in absolutno

Sodrugi in sodružice, zbirajte za stavkujoče rudarje! Pokažite svojo razredno solidarnost.

uspešno zaščito edinstvenih strokovnih organizacij. Eno in drugo delajo ene in iste osebe javno na zborih članov.

Metoda je ista, ker ima v prvem slučaju za cilj oropati Nezavisno delavsko stranko njenih pravic, da vrši duševni vpliv na člane strokovnih organizacij, v drugem zopet obvezati stranko strokovni organizaciji. Formalno protislovje pri tem dvojnem postopanju izhaja iz istovetnosti cilja.

Osrednja inštanca naših strokovnih organizacij se mora odločno upreti vsakemu razoroženju svojih organizacij. Neoborožena popolna nevtralnost je največja nevarnost zanje v dobi ostrega razrednega boja in vladajoče reakcije. Ali bo morda branil strokovne organizacije in njih člane strokovni oportunizem, ali socijal-patrijotski parlamentarni kretenizem? Ali naj bodo strokovne organizacije zgradba brez trdnih opor?

Govoreči o tem najnovejšem poizkusu protivnikov razrednega boja, opozarjamo vsakega člana strokovnih organizacij, v čigar rokah je konečno usoda strokovnih organizacij, na te nedvomne namere.

Razredno-zavedni proletarijat pa pozivljamo, naj jača svojo **Neodvisno delavsko stranko Jugoslavije!**

Živel revolucijonarni razredni boj!
Dol z izdajalstvom!

Za ujedinjenje kovinarjev.

Naša taktika enotne fronte zahteva, da nastopimo za enotno gibanje povsod tam, kjer še tega ni. Šele takrat, ko bode enotna fronta vpostavljena, bo proletarijat zamogel preiti v protiofenzivo proti kapitalu.

Ostane za nas še vprašanje, kako uresničiti enotno fronto. Mi vidimo, da še tisoče in tisoče delavstva veruje Amsterdamcem, vidimo, da je velika večina delavstva indiferentna, zato je predvsem treba tem masam pokazati na podlagi življenjskih zahtev delavstva potrebo enotne fronte. Mi se moramo ramo ob rami s temi sodrugi boriti za dnevne zahteve delavstva. Ko se bode enkrat delavec usposobil izvršiti odpor proti kapitalu, bo tudi razumel naše zahteve in k organizatorični enoti je potem le še korak. V tezah, sprejetih na konferenci ZNSO, stoji:

1. Vsi pripadniki ZNSO si morajo postaviti v dnevnem boju za nalogo, obrambo delavstva proti ofenzivi kapitala, organizirati planomerno in to z odločnostjo dovršiti.

2. Pri vseh poskusih utrditve revolucijonarnih organizacij ne smejo revolucijonarni delavci pozabiti, da je organiziranje skupnega boja vseh delavskih organizacij glavna naša naloga, katero je treba predvsem rešiti.

Obenem s pozivom na skupno akcijo moramo imeti lasten enoten pogled na taktiko v tej akciji. Predvsem je pomembno to, da skupne akcije niso samo rezultat pregovorov z vodilnimi odbori, ampak se te vršijo samé potom mas. Nadalje je potrebno čisto jasno določiti cilj dotične akcije, da mase ta cilj zapopadejo in so voljne boriti se zanj. Enotna fronta, kakor organizacijska enotnost mora postati last vseh kovinarjev, ne pa kompromis med organizacijskimi špicami.

Potrebna je še označitev nalog enotne fronte. Tu poglejmo najprvo našega kapitalista: on hoče **mezde znižati, odpraviti 8 urni delavnik, uničiti naše organizacije, vzeti delavstvu politične pravice** itd. Vse to že daje naši enotni fronti konkretno vsebino: mi se moramo boriti proti redukciji plač, za 8 urni delavnik, za obrambo socijalnih pravic delavstva, za delavsko zaščito, socijalno zavarovanje, za pomoč brezposelnim itd. Treba je še povdarjati, da se je energično treba boriti proti žoltim organizacijam, à la Društvo strojevodij, ki za čas stavk igrajo sramotno ulogo štrajkbreherjev.

Nadalje je treba peljati boj proti oboroženim fašistovskim tolpam, ki v službi kapitala rujejo proti delavskim obrambnim organizacijam, igrajo stavkolomce (Orjuna) etc. Moramo si enkrat biti na jasnem, da tvori fašizem splošno nevarnost za delavsko gibanje. Ena glavnih nalog enotne fronte je tudi borba proti vojni nevarnosti.

Da se te borbe uspešno sprovedejo, je uporaba primernih sredstev neobhodno potrebna. Dolgodobne tarifne pogodbe so danes odpovedale. Isto velja za razna razsodišča, ki imajo le namen, da zvodenijo proletarijat. Treba se je tudi boriti proti zaključitvi izrednih pogodb v prid gotovim priviligiranim delom delavstva (posebne ugodnosti za mojstre etc.). Potom takih pogodb se razbija enotnost in solidarnost v delavskem razredu (Društvo strojevodij).

Eden novih trikov amsterdamskih strokovnih birokratov je uvedba birokratičnega »Stavkovnega reda« (Jesenice), ki se deli v dva člena: v prvem je opisana dolžnost članov, da brez privoljenja strokovnih instanc se ne sme proti podjetniku ničesar podvzeti in da je pred obustavo dela treba izrabiti vse možnosti pregovorov (pogajanj).

Stavke, ki se ne vodijo potom privoljenja centralnega vodstva strokovne organizacije, se ne financira in se članom odtegne podpora (štrajk angleških pomorskih skladiščnikov).

Strokovni birokratje po navadi že tedne naprej opozarjajo podjetnika na nevarnost izbruha stavke tako, da zadnji lahko vse potrebno pripravi, da delavstvo propade.

Večkrat tudi reformistični strokovni birokrati prekinejo nasilno in proti volji delavstva mezdne boje. Primeri: rudarska stavka v Angliji, železničarska stavka v Nemčiji, kovinarska stavka istotam.

Eden najnovejših dokazov sodelovanja socijalpatrijotov in reformistov z buržuazijo, so pogajanja de Aragona, centralnega tajnika »Federazione Generale de Lavoro« s fašistom Mussolinijem, ki so dovedla do popolnega sporazuma in sodelovanja obeh.

Sodrugi! Mi moramo te zločinske metode reformističnega strokovnega vodstva brezobzirno obsoditi, ako nočemo, da propade boj delavskega razreda. Še par besed našim sodrugom.

Veliko naših strokovnih zaupnikov si še ni na jasnem, kako se vodi mezdno gibanje. Za uspešno borbo proti delodajalcu se moramo dobro pripraviti in si predočiti vse možnosti, načine in oblike boja. Naši obrambni boji se morajo vršiti sistematično. Neobhodno potrebna je enodušnost in popolna solidarnost dotičnega delavstva. Mase si morajo biti na jasnem, zakaj so šle v boj in se jih tudi mora stalno informirati o poteku stavke. Železna disciplina je neobhodna, mogoča pa je le, ako je vpostavljen močan kader zaupnikov, katerih naloga je, da organizirajo v podjetjih obrambne proletarske stotnije.

Delavski razred lahko uniči vse sovražnike, ako si je svest svoje moči. Mi mu moramo pomagati, da zadobi zaupanje v svojo moč.

Sodrugi! S tem končam in vas prosim, da v debati pove vsak svoje stališče, da nam bode tako omogočeno upostaviti enotno razredno kovinarsko organizacijo za celo državo.

Kako socialpatrijotje preganjajo Marxa.

Iz Zagorja.

Tukajšnji steklarji obeh struj, socijalpatrijotske strok. org. in neodvis. strok. organizacije, so si hoteli nabaviti svojo zastavo. V ta namen so vsi steklarji te in one struje izvolili odbor za razvitje prapora. Predsednik tega odbora, v katerem so bili zastopani nezavisni in socijal demokrati, je bil Ranzinger Alojz. Že dejstvo, da je bil ta človek že vse, da je od bivše komunistične stranke prijadral v socijalpatrijotijo, ker ni koj postal komisar sovjetov, kot je upal, že to dejstvo je garantiralo, da bo i tu pri praporu hotel pred vsem svojo častitljivo osebo v ospredje preriniti. Sklenjeno je bilo, da se naroči zastava, ki naj ima na sebi sliko Marksove glave. Nato se je izvolil oskrbnik bodoče zastave. Naš sodrug Engelbert Weinberger je predlagal za oskrbnika člana socijaldemokratske strokovne organizacije Martini-ta. Ranzingerju ta lastni njegov sodrug ni bil po volji, češ, da je preveč proletarski. Drugič je bil izvoljen s. Engelbert Weinberger, za katerega so glasovali celo socijaldemokratski odborniki. Vendar tudi to ni bilo Lojzelnu všeč in dejal je, da to ne velja, češ, da njihovih ljudi manjka na seji. Potem se je reklo naj se sestavi pravilnik za zastavo. Pravilnik Ranzingerja Alojza je propadel, ker je on zahteval, da imajo do zastave pravico le oni delavci, ki so delali leta 1923. Vsi drugi, ki bodo vstopili v službo l. 1924. že nimajo več pravice do prapora. Gospodje sodrugi, tudi to je delo onega demokratizma, ki ga ravno v prvi številki vašega »Socijalista« proglašate za svojega. Na ta način je hotel Ranzinger, da ostane zastava čim bolj možno v bližini njega. Gospodje sodrugi, tudi to je delo diktature, ki jo v istem »Socijalistu« preganjate!

Nato je bil sprejet pravilnik Mirko Weinbergerja, točko za točko; a pri zadnji točki, ker se zahteva, da naj se voli vsakoleten odbor, ki mora skrbeti, da ostane zastava strogo strokovnega značaja, se je pa že razsrdil naš Lojze. »Kaj ali ne bo naša«, se je vznemiril. In ker so steklarji brez razlike zahtevali to točko, je dejal in se udaril na prsa: »Zastava je naša in zaključujem današnjo sejo!« S tem je **on sam razbil vse** in če javkate v »Socijalistu«, da se tudi ta »enotna fronta« ni obnesla, si rajši potrkajte sami po prsih: »Mea Culpa!«

Tu so jasno pokazali, da hočejo tukaj nekaj sebi prilastiti, na stroške drugih. Nezavisni steklarji pa tega niso hoteli dopustiti, šli so in kupili in plačali sami zastavo in jo prinesli v Zagorje. Kakor hitro so to videli socijalpatrijoti, so vsi leteli naravnost na policijo: »Zastavo so nam ukradli!« Tu sodrugi z desnice ste pokazali vso svojo neproletarsko proletarstvo, ter ste pokazali vso svojo zahrbtno odkritosrčnost, tu ste pokazali svojo Noskejevo kri, pomešano z Elbertovo.

Seveda orožništvo ni tu ničesar moglo, ker zastava je pošteno plačana in če se je hoče drugi polastiti, je to tatvina! No, ker jim »sodrugi« — orožniki po vsi dobri volji niso mogli pomagati, so šli na glavarstvo (morda imajo tudi tam »sodruge«!) in obljubljevali, da bodo udrli k Mirku Weinbergerju, ki je imel shranjeno zastavo, in mu jo bodo siloma vzeli. (Diktatura, kaj?) Takoj je sledil odlok glavarstva (menda in najbolje so ga kar osebno prinesli iz Litije!), da se mora zastava izročiti in hraniti v občini, da pa jo ima Mirko

Ali si že član „Zveze rudarskih delavcev“?

LISTEK.

Po R. Korngoldu.

Poslednjič na barikadi.

(Nadaljevanje.)

H kralu se je zbralo okrog njega celo krdelo stavkolomcev. Več teh, ki so bili kakor on, vsled starosti in slabih razmer prisiljeni ostati v tovarni, so bili v trenutku tako prevzeti, da so Danu glasno pritrjevali: »Res je, Dan ima prav.«

To je Dana še bolj razgrelo. Kri mu je razpalila vse žile. Zdelo se mu je, da čuti v sebi mladeniško moč, kakor nekdaj. Dvignil je roke in njegov glas je odmeval daleč na okrog:

»Za menoj, kdor neče biti izdajalec svojih sodrugov. Za menoj, kdor ima še količkaj človeškega čuta v sebi.«

»Hura je zadonelo po vseh kotih in kakih petnajst od dvajset stavkolomcev naglo pobralo svoje suknje in kape ter z Danom na čelu odkorakala iz tvornice. Pritekli so delovodji, da jih ustavijo, a ostali so presenečeni. Takega izraza za stavko še niso videli.

Istotako so do skrajnosti bili osupljeni organizacijski stražniki pred tovarno, ko je privihrala Danova četa. Stari Dan je vesel stisnil roko prvemu stavkarju in iz oči so mu kapale solze.

»Oprostite, sodrugi, pozabite kar je bilo, odslej sem v Vami!«

Hura se je razlegalo na cesti in klobuki so frčali v zrak. Pritekli so še drugi stavkarji in ko jim je bila cela stvar pojasnjena, ni bilo veselja ne konca ne kraja. Objemali in stiskali so Dana, da bi ga bili skoraj zadušili. Končno sta ga dva krepka delavca dvignila na rame in cela četa je med vriskanjem in hura klici odkorakala proti delavski dvorani.

Novica, da je stari Dan ostavil skebsko tovarno in odvedel s seboj večje število stavkokazov, se je med stavkujočimi raznesla, kakor blisk. Obenem je krožila vest, da bo tisti večer shod, na katerem bo glavni govornik Dan. Navdušenost je bila nepopisna. Še nikdar ni bilo med delavci takega veselja za stavko, kakor tisti dan. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička, še predno se je do dobra zmračilo. Godba je zaigrala delavsko himno. Komaj so potihnili zadnji zvoki je nestrpna množica zagnala cel vihar pozdravov, zahtevajoč, da mora Dan takoj na oder. Toliko, da ga niso na rokah nesli gori.

Ko se je pokazal sivolasi delavski veteran na odru, so zagrmeli iz tisočerih grl navdušeni klici, spremljani od nepopisnega aplavza, veliki, da se hoče dvorana podreti.

»Živel naš stari Dan. Naprej striček. Govori. Govori. — Če treba stavkamo celo leto.«

Dan je dvignil roko in hkratu je nastala grobna tišina.

»Sodrugi, delavci . . .«

Glas mu je bil votel in tresoč. Veliko, veliko je imel na srcu — a ni znal, kako bi pričel. Preveč je bil razburjen, preveč je bilo kar je danes doživel a njegovo telo je tako slabo, izčrpano . . . Nekdaj je mogel govoriti cel dan in se še ni utrudil. Pred njim je vstal Debs . . . procesije stavkujočih. V njem so zopet oživele slike iz nekdanjih bojev in ga v trenotku zazibale kakor v sanjah. Zazdelo se mu je, da še živi v tistih bojih, da je še mlad, čil, in da ga lahko govori delavskim množicam.

»Sodrugi, delavci . . .«

Toliko, da je slišal samega sebe. V hipu se je zdramil. Spoznal je, da so ga zapustile moči telesne in duševne. Vzela jih je tovarna. Komaj je stal na nogah. Nervozno se je oziral po celem morju glav in dvorani, po tisočerih obrazih, ki so željno upirali vanj svoj pogled in čakali. Dan je videl pred seboj obraze, večinoma mlade, iz katerih je odseval up na boljše čase — in kakor bi trenil — vstala mu je pred očmi žena, ki jo muči revmatizem in slepota. Spomi se, da je star in da je zdaj dodelal. Dela ne dobi več . . . Kdo se briga za starega, izsesanega starca - delavca. Spomi se, da ima sto in dvajset dolarjev. To kar si je v celem življenju prihranil od svojega dela. Dan je videl v duhu bedo, pomanjkanje, stradanje, sirotišnico, grob na pokopališču za berače. Tovariši ga imajo radi, res. Toda stavka bo končana in sodrugi se bodo razgubili za delom — vsakdo ima dovolj svojih skrbi — in on bo pozabljen . . . Vse to je videl Dan v trenotku in neizmerna bolečina mu je parala srce. Nekaj težkega ledenega ga je tiščalo k tom . . .

»Naprej, Dan, govori. — Govori vrli striček.«

Dan se strese. Kakor v megli je videl pred seboj ogromno množico delavcev. Hoče stopiti korak naprej — odpira usta — opoteče se nazaj in pade v roke prestrašenim sodrugom, ki so stali okrog njega. Zadela ga je kap. Onemogli, izčrpani mož ni mogel prenesti burnih dogodkov, ki so zadnji dan in zadnjo noč navalili nanj.

Stari Dan je bi preskrbljen za bodočnost . . .

(Konec.)

Weinberger pravico kontrolirati vsak dan. In prišli so orožniki in — socijalistični župan Repovž, da aretirajo Marksa in zapro na občini. (Bogme, druže Marks, Tvoji »najvernejši sodrugi« socijalpatrijoti Ti še 40 let po Tvoji smrti ne dajo miru. V življenju so te buržuazijci preganjali, a po smrti socijaldemokrati! So pač povsod hinavski!)

Tako so socijal patrijoti začeli razkol v »enotni fronti«, kot oni nazivljajo to akcijo. Ni čuda, da so jih ravno vsled tega zapustili vsi njihovi najboljši sodrugi, celo odborniki, ki imajo količkaj proletarskega čuta v sebi. Tako si sami kopljete grob in komponirate sebi žalno koračnico.

Zatem so pričeli s podlimi denuncijacijami, češ, da vrši Mirko Weinberger komunistično propagando, da ima v »Vesni« organizirano rdečo gardo in da je on komandant in predsednik generalnega štaba (tu mislijo da so pri Noskeju) in da celo v steklarni med delom predava o Abc komunizma. Na podlateh podlih in lažnjivih denunciacij je bil aretiran in kmalu izpuščen. S tem jim je desetero povrnil klofuto. Sedaj je zopet zaprt, češ, da je dve noči bil neprestano z doma in uganjal komunistično propagando. To so se brez dvoma nalagali orožnikom zopet njegovi sosedje socijalpatrijoti. Če mislite, da boste s tem ubili naš strokovni pokret, se motite. Ker mi nismo sektaši in naša organizacija ni in ne sme biti orgnaizacija enega človeka, ampak organizacija množic. S temi denuncijami ste zabili nov žebelj v svojo lastno rakev. N. v m. p.!

V zadnjih svojih zdihljajih so sedaj zaihteli, da nas ložijo, če jim ne povemo, kaj nameravamo, kot otrok, ki pravi: Bom že mamici povedal! ,— mamica ga pa lepo naseka.

Mi pravimo: **Kadar boste izključili iz svoje organizacije gotove ljudi, ki nimajo niti malo proletarskega čuta v sebi, tedaj smo pripravljeni, pogajati se z vami.**

Razrednozavedni proletarijat ne bo nikdar dopustil, da pride zastava, purpurnordeči prapor, raz katere zre glava Marksova, v roke ljudi, ki so **denuncijanti in potomci Noskeja.** Rdeča zastava mora voditi proletarce v boj proti kapitalu, ne pa voditi proletarce v denuncijanstvo. **Pa če se poslužujete buržuaznega sodišča, pa če nas denuncirate in kujete z orožniki ob vinu naklepe protin am. Zamanj, mi vztrajamo** in ne izročamo iz svojih rok zastavo, čisto proletarsko zastavo v roke izdajalcem in neznačajnežem.

Še za vaš pogreb ne!

Naj živi rdeči prapor razredno zavednih steklarjev!

Žolti razdiralci strokovnih organizacij na delu.

(Dopis iz tovarne za klej).

Na shodu kemičnih delavcev tovarne za klej, 28. avgusta t. l., v restavraciji Kavčič na Selu pri Ljubljani je govoril slavni, vsem znani govornik g. sodrug Svetek, ki je kar javno v svojem referatu jasno in odkrito brez sramu z podlimi lažmi pokazal delavcem svojo pravo barvo.

Da delavstvu je treba izobrazbe (ali kakšne to ni povedal). Pojamral je tako mimogrede nekoliko proti buržuaziji.

Delavstvo je danes v težkem položaju in bo še slabši. V strokovnih organizacijah je razkol. Mi smo delavstvo zmiraj lepo vzgajali in v naših organizacijah poznajo dicsiplino, solidarnost in zavednost. Kdo je kriv razdora v strokovnih organizacijah, mi nismo delali nikdar razkol, kakor to delajo neodvisni. Da pa delavstvo strada, so tega krivi neodvisni, ki organizacije razdirajo, oni so krivi, da je razkol med delavstvom. Poglejmo leta 1919 in 1920., takrat je res delavstvo bilo boljše plačano, ali to pa zato, ker so bile skupne organizacije. Da smo pa zdaj tako v težkem položaju, je vzrok to, da neodvisni kar brez plana vodijo štrajke. Mi imamo pa skušnje in vodimo stavke organizirano, pa ne kar tja v en dan. Poglejte naše stavke n. pr. Celjsko stavko, lansko leto, ki je trajala 3 mesece, če prav z majhnim uspehom. In zdaj vodimo mornarsko stavko že tretji mesec, kdaj so še neodvisni tak štrajk organizirali?

Poglejmo zadnji železničarski štrajk, še 24 ur niso več sposobni zdržati stavke, no južna železnica je še nekaj, ali na državni so pa do zadnjega vsi delali. Vidite kam je prišlo železničarsko delavstvo danes.

Nezavisni komunisti so vsega krivi, da delavci stradajo. Oni vsako stavko že 3 dni prej objavijo, da se lahko kapitalisti pripravijo na protinapad.

Čist drugače pa delamo mi, pri nas do zadnjega trenutka nobeden ne zve da bo stavka.

Leta 1920 so tisti kričači sami izvali buržuazijo, da je z takim terorjem nastopila proti delavstvu, takrat so komaj 2 tedna zdržali železničarski štrajk, pa je bilo konec. Rudarji komaj 1 mesec stavkajo, pa jih že 1000 dela; štrajkbreherji so neodvisni (o fašistih pa nikdar ne spregovori).

Vse to izhaja iz Moskve. Tam v Rusiji vlada buržuazija, tam zatirajo in ne dopustijo nobene stranke, delavcem se ne dovoli nobenih stavk. Tam so že ubili (menda) 11 komisarjev (če so jih, kdo in zakaj, to ni povedal). Torej si lahko mislite kako tam izgleda. (Medklic: To je laž, jaz sem bil tam, to ni res.)

Mi protestiramo proti »Proletarski Mladini«, ti ljudje pišejo lažnjive stvari o Vsedelavskem zletu v Mariboru. (Medklic, da se je Golmajer že lansko leto izjavil na zaupniškem sestanku, da se bo z vso močjo boril proti »Proletarski Mladini«. Torej taka je izobrazba, namenjena delavstvu, hujskanje proti ruskemu delavstvu.)

Ko je končal, sem tudi jaz prosil za besedo, ker nisem mogel molče prenesti podlih laži. Pobijal sem samo nekatere točke, nekaj pa sem pustil za prihodnjič. Ko je gospod Svetek prišel prvič na shod, je bilo viharno ploskanje po končanem govoru. Takrat je govoril vsaj nekoliko primerno o strokovnih organizacijah in nekaj o socijalizmu. Ali zdaj, ko je začel mešati kašo, ni nikdo več ploskal. Mojemu kontra-govoru ni mogel drugega, kot potrditi, da imam prav. Kaj pomeni to? Vdal se je!

Oni ne marajo razrednega boja in so zagrizeni nasprotniki revolucije.

Jeseniškim kovinarjem.

Pod tem naslovom prinaša »Delavec« v svoji 36. številki z dne 6. septembra t. l. oklic na jeseniške kovinarje, v katerem se trdi, da se je bivši odbor jeseniške podružnice uklonil sklepu centralnega odbora O. D. K. ter oddal svoje funkcije začasnemu odboru. Toda resnica je, da se bivši odbor **ni uklonil sklepu centralnega odbora O. D. K., marveč je izročil na pritisk advokatov gg. dr. Koruna in Jelenca** podružnični inventar, ker se je zavedal, da omenjeni centralni odbor ne bo odnehal poprej, da ta inventar dobi, pa če se ima pri tem posluževati najnesramnejših sredstev. Funkcij pa bivši odbor še dolgo ne bo oddal, ker kovinarji na Jesenicah tega ne pripustijo. Vsled tega je bivši podružnični odbor dobil nalog, **da pripravi vse potrebno za osnovanje res prave kovinarske organizacije, katera bo upoštevala demokratizem in voljo članstva** in ki bo stala na stališču razrednega boja. Tistih članov, kateri so pripomogli centrali O. D. K. polastiti se podružničnega inventarja, pa je zelo malo, kar bo najbližja bodočnost najbolje pokazala. Sodrugi tam na desni se naj kar potolažijo. Enotne organizacije osrednjega društva kovinarjev na Jesenicah, Javorniku in Dobravi ni več, **ker jo je centrala O. D. K. sama razbila,** ravno vsled tega, ker ni upoštevala **demokratizma in discipline,** o kateri toliko piše v omenjenem oklicu in ker se je bala sodbe izvanrednega kongresa, kateri bi bil edini v stanu rešiti razpad O. D. K. Soodrugi reformisti, vaš bankrot je na pohodu in bo tudi prišel preje, nego ga sami pričakujete.

Naj živi razredna zavest jeseniških kovinarjev! — Naj živi zveza delavcev in delavk kovinarske industrije in obrti Jugoslavije!

Jeseniški kovinarji.

Dopisi.

Iz krogov vlakospremnega osobja drž. železnice.

Inspektorat drž. žel. v Ljubljani je izdal okrožnico na vlakospremno osobje, v kateri pravi, da se tujci zgražajo radi obnašanja osobja na državnih železnicah ter da osobje nima nobene discipline. Mi vprašamo gospode na inšpektoratu, kdo je službeno tako daleč spravil, ali niso ravno gospodje višji uradniki tega krivi, kako nastopajo napram osobju, oni bi morali dajati vzgled vsem osobju, posebno naraščaju, to je pa ravno narobe. Kako se vedejo nekateri od inšpektorata gospodje napram osobju, kako se vede gospod načelnik na obmejni postaji Jesenice, kjer vpije in zmerja osobje na prostoru vpričo tujcev, kakor en turški paša, da se tujci zgražajo, nad obnašanjem višjega uradnika. Če uslužbenec pozdravi uljudno višjega uradnika, namesto, da bi odzdravil ga nato še grdo pogleda, misleč si, kaj boš ti umazana para mene pozdravljal. Vidite gospodje, tako se uslužbenstvo, posebno naraščaj navaja k nedisciplini in vi vzgajate osobje na ta način.

Gospodje tri stvari izpolnite pa ne bode več pritožb čez osobje.

1. Preskrbite, da bode osobje dostojno plačano.

2. Preskrbite osobju predpisano obleko, da ne bode tako raztrgano, kakor cigani.

3. Obnašajte se dostojno napram osobju, da bode zgled od vas dobilo, ter se tudi dostojno obnašalo.

Če boste pa teror naprej izvajali, potem ne bodete imeli disciplinirnega osobja. — Toliko za danes na vaš apel na uslužbenstvo.

Društva proti trpinčenju živali, kje ste?

Dne 26. avgusta je stal vlak št. 821 na postaji južne železnice Planina, pri katerem se je nahajalo dokaj vozov, natrpanih z govejo živino iz Hrvatske na tak način, da se uboge živali niti ganiti niso mogle. Škandal kanibalske kapitalistične družbe je bil pa ugotovljen v vozu št. 39.451 SHS, da sta dva živinčeta ležala sključena na tleh, po katerih so ostali voli stopali. Hripavo mukanje je pričalo grozne muke uboge živine. Kje ste za to poklicani faktorji, da bi zabranili škandalozno trpinčenje živali?! Ali obstoja pri nas kaka oblast, katera bi to barbarsko početje današnje kapitalistične požrešne družbe parasitov ustavila?

Skrajni čas je že, da bi se odredili proti trpinčenju živali na železnicah vsled natrpanja v železniških vozovih primerni in strogi ukrepi. Najbrže ne bodo za to skrajno potrebno in priporočljivo delo imele naše oblasti časa.

V vsaki kulturni in moderni državi obstojajo društva proti trpinčenju živali, pri nas tega ne poznajo, tem manje, ker nimajo niti tega smisla, da bi uvedli društvo proti trpinčenju ljudi iz proletarskega razreda. Opazovalec.

»Volksstimmi« v album!

Torej velika napaka, katera se je zgodila, kakor sem jo opisal v prejšnji številki »Strokovne Borbe« od Vaših sodrugov občinskih magnatov v Studencih, ni pri vas drugega vredna, kakor »unnötige Aufregung«. Naj Vam odgovorim nakratko. Jaz Vas nisem vprašal kaj delajo nemški fašisti, ker za iste v resnici ne morem biti odgovoren. Po mojem mnenju sploh ni nihče odgovoren za dejanja svojega bližnjega. Če je pri vas drugače, potem ste vi zelo veliko odgovorni za Scheidemana in Noskeja, katera sta oba oblita z delavsko krvjo, posebno pa, ker vodite isto politiko. Še nekaj, kaj pa Vaši dični nemški socijalpatrijotje, ali niso stopili v vlado z reakcijonarcem in monarhistom Streseman? Slučaj, katerega sem opisal v Studencih se je zgodil v Vašem delokrogu, torej ste za istega odgovorni Vi. Vsaj podučite Vaše člane, dokler jih še kaj imate, kako se imajo za slučaj stavke zadržati. Sicer naj končam, saj pri Vas je vse unnötig in ker ste unnötig tudi vi sami greste po že začrtani poti in ta pelje tja, kjer ne bo nobenih »Feueralarmov«. M. D.

Rakek. — Prijatelj delavstva. To je gostilničar Matija Gabrenja. Delavstvo, posebno železničarji so mu znosili skupaj njegovo premoženje, on pa si najbrž predstavlja, da ga je dobil od trboveljske družbe in drugih takih velepodjetnikov in kapitalistov. Zato je te dni, ko je prišel sodrug železničar k njemu s polo za pobiranje prispevkov rekel, **da ne da nič za ljudi, ki nočejo delati.** Ta izjava je tako bedasta, kakor je nesramna, ker Gabrenja je tisti, ki ne dela, a živi lepo. Delo — gostilničarstvo — ni delo, nego samo parasitstvo — srkanje soka iz dela drugih, kakor uš na mladikah drevesa. In tak človek si upa reči, da ljudje, ki stavkajo zato, da si izvojujejo priboljšek k svoji kot papir tanki skorjici kruha, nočejo delati. Delavstvo, posebno železničarji v Rakeku, naj ne pozabijo njegove izjave in naj se ravnajo po nji in ga tako nauče, kdo je on pravzaprav.

Delavnica juž. železnice v Mariboru. Na kak način znajo naši gospodje delavstvo tukajšnje delavnice še pritiskati, naj vam služi ta-le primer: Bil je v popravilu stroj štev. 2 L. O. L. (Hauptreparatur). Predpisano mu je bilo 1800 ur ali 225 dni po 8 ur. Zaposlenih je bilo pet ključavničarjev. Ako bi delali predpisano število ur, bi zaslužili skupno pet mož 9597 Din. Ker so pa bili ti delavci bolj pridni, kakor je zahtevalo ravnateljstvo, so omenjeni stroj popravili v 1000 urah. Izplačanega so dobili skupno 7012 Din. Tu je ostala vsota 2585 Din neizplačana. Tu pride sedaj vprašanje, kdo je pobasal teh 2585 Din? Da bi delavci več časa rabili na tem stroju, bi stroj ne mogel 20 dni obratovati. — Koliko je že družba s strojem zaslužila, ko bi še stroj imel stati v delavnici. Krivice, ki se v tej delavnici delajo, so že več ko vnebovpijoče. Gospoda centralnega inšpektorja Ogrinca vprašamo ali voljan take in enake slučaje preiskati? Pa ne imejte tu praznega upanja, ker on sam zna to dobro in gleda, da pri nobenem stroju ne pride prekratko. Kjer se gre za take in enake špekulacije, moramo priznati delavci njemu najvišje zmožnosti. Spominjamo se še Vas g. Ogrinc, ko ste še pri »šraufštokih« murkslarili (za dobro delo seve nesposobni) zraven pa svojo denuncijansko in bauhručersko delo opravljali. Ne misli si, če si danes milijonar, da te roka pravice ne bo mogla najti in te prijeti za tvoja kosmata ušesa. Ravno tako, kakor Vi danes sujete delavce od sebe, tako se še zna dogoditi tudi Vam. Drugič kaj več.

Nevidna moč.

Umetno zdravljenje uslužbencev rogaške lokalne železnice!

Že dolgo poprej sem bolehal in pred enim tednom sem le moral k našemu železniškemu zdravniku. Bil sem jaz in še ena žena, ki ni bila član boln. blagajne. Na enkrat se odpro vrata v čakalnico; zdravnik pogleda oba, nato reče oni ženi: »Pojdite vi naprej«. Meni pa: »Za vas pa danes nimam časa več, pridite drugič«, kaj mi je bilo za storiti, obrnil sem se in odidem počasi proti domu z mojimi mukepolnimi bolečinami, ki sem jih komaj prenašal, ker so me pa bolečine preveč premagovale, pošljem drugi dan po njega, nakar res pride, pogleda mi jezik in oči potem pa

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

odide rekoč, da me bo poslal k vojaškemu zdravniku, kar se je tudi zgodilo. Rekel sem, da naj me pošlje kamor hoče, samo da bom brž sposoben za službo. Poslal me je res v Celje. Tam se javim naprvo pri komandantu stanice (Stations - komandantu) in ga posim naj mi pove kje se nahaja polkovni zdravnik, da sem poslan k njemu. Dotični komandant postaje mi je rekel, da ima ukaz, da sploh ne sme nobeden iti k polk. zdravniku, razen če kdo dobi bolniški dopust. Torej zopet brez uspeha moram nazaj; bolan pa tako, da sem komaj lazil. Oglasil sem se zopet pri našemu zdravniku g. Brabecu rekoč, da je bilo vse brez uspeha in ga prosim vnovič naj mi da kaj, da mi bolečine olajša. On (namreč naš g. Brabec žel. zdravnik) se zadere srdito nad menoj rekoč: Po mojem mnenju ste vi službe sposobni — vi ste samo nervozni, ostanite šest dni doma.

Kaj mi to koristi 6 dni doma ležati brez vseh zdravil in brez vsakega dietičnega poduka. Kako pa naj ne bom nervozen pri takih bolečinah in pri takem izrazu g. dr. Brabeca? In moral sem skoro polovico Slovenije iskati pomoči in še brez uspeha. Ali ne more biti pri takem žalostnem slučaju človek nervozen? Kaj mi je bilo za storiti? Moral sem se obrniti do drugega zdravnika, namreč do privatnega in mu plačati zdravila za izposojeni denar. Torej, kako pridemo mi delavci in uslužbenci do tega, da toliko plačujemo v bolniško blagajno, kadar pa zbolimo, si moramo pa od privatnih zdravnikov iskati pomoči.

Proti tem postopanju žel. zdravnika g. Brabeca protestiramo vsi uslužbenci in delavci tukajšnje železnice. Takega postopanja imamo že dovolj. Zato prosimo gospode, katerim so žel. zdravniki podrejeni, da to čimprej ko izvidijo in napravijo red. Drugič še natančneje. — Prizadeti železničarji rog. lokalne železnice.

Odgovor strokovnim birokratom okoli »Delavca«.

»Delavec« z dne 26. julija št. 30. je prinesel dopis od g. Kovača in g. Kratahcfila, v katerem me napadata ker si upam kritizirati te »stare borce« in pravi, da imamo kričači pri Str. Borbi svojo posebno rubriko. »Povemo Vam Vi izdajalci pek. pomočnikov, da so bili leta 1921 in 1922 ravno ti kričači tisti, ki so marsikaj izvedli, ko ste Vi imeli zajčji strah pred g. mojstri, Vi ste krivi, da imamo zopet nočno delo po pekarnah in da je upeljano zopet 10 do 12 urno delo. Vi »stari borci« (izdajalci) ste delovali tako, da je hotela celo Vaša centrala razpustiti podružnico, ko ste na pogajanjih nastopili proti svoji organizaciji in ste na zahtevo g. mojstrov odstranili centralnega tajnika in sami voditi tako spretno pogajanja, da ste izdali dve najvažnejši točki glede odprave nočnega dela in izplačilo nadur. Vi ste na častno besedo g. Bizjaka zlezli pod klop in molče podpisali pogodbo ter s tem vašim delom uničili vse prejšnje naše pridobitve.

Če imate pogum, objavite vse dopise in zadnjo pogodbo v »Delavcu«, potem bo pa proletarska javnost sodila Vaše izdajalsko početje. Toda pekovski pomočniki so prišli Vam na sled in je odklenkalo takim gospodom kakor ste Vi in gospod Kovač, ki je že odšel med verižnike, on se niti ni smatral, da je delavec ampak se je izdajal enkrat za uradnika, drugič za strokovnega tajnika, samo pek. pomočnik biti mu je bila sramota.

Če nas pa boste še nadalje izivali, Vam bomo pa še kaj povedali,

Prapotnik Tone.

Dekorirani štrajkbreherji.

Za vzorno krumirenje dne 3. avgusta t. l. so bili odlikovani člani društva strojevodij — tako poročajo »Novosti«, poluradno glasilo — s hrabrostno kolajno. In sicer so bili odlikovani: predsednik društva strojevodij Pavle Dežman, nadalje strojevodje Klembas, Tuma, Kremžar, Erbežnik, Breskvar, v Ljubljani ter Herič v Zagrebu in Jarusch v Mariboru. — Kakor doznavamo iz zanesljivega vira, bosta v zahvalo za to na prihodnji seji društva strojevodij predlagala Dežman in Klembas, da se imenuje častnim članom društva g. minister saobraćaja Velizar Janković. Častitamo!!! — (Op. ured.: Kakor se čuje, nameravajo na ljubljanski velesejem došli žeparji imenovati Breskvarja častnim članom svoje organizacije, za kar dobi še posebno odlikovanje od ministra policije.)

LITIJA. Ravno pri nas v predilnici je vedno nekaj izrednega. Nesramno postopanje raznih podrepnikov in njihovega voditelja Bizjaka napram delavstvu nas sili, da poučimo javnost, kako zna on kot zastopnik N. S. Z. zastopati delavstvo, ki se bori za svoje pravice in obstanek. Dne 3. t. m. smo imeli hud boj, da se obdržimo na starem delavnem času, kateri je od 6. ure zjutraj do 2. popoldne. Podjetje je hotelo uvesti pretrgan delavni čas in sicer od pol 7. ure zjutraj do 12. opoldne in od 1. do 4. popoldne. Istega dne je prišlo delavstvo na delo, kot navadno, razen par tako imenovanih strahopetcev ali podrepnikov. S tem je delavstvo pokazalo svojo trdno voljo ostati pri svojih zahtevah, kar je začasno tudi doseglo. To bodi tudi jasno moralistom, da delavstvo noče biti več suženj njih organizacij, ampak hoče svoje pravice in svobodo v vsem. Na dvorišču so pričeli delavci delati ob uri, ki je bila določena od strani delavstva in organizacije Z. T. D. Seveda to ni bilo Bizjaku po volji, ker se je delavstvo postavilo nasproti njegovim poveljem in izvršilo svojo delavsko dolžnost. Zato je nastopil s svojim navadno škodoželjnim izrazom, da kdor noče delati po volji podjetja, naj pride ob 8. uri v pilji podjetja, naj pride ob 8. uri v pisarno, da dobi izplačilo, ni pa pomislil ta zlatozobec, da so njemu ravno tako široko odprta vrata kot vsakemu drugemu delavcu. Zato si dovoljujemo opozoriti tega častiželjnega gospoda, da odneha s svojo pol-kapitalistično moralo, ker delavstvo je sito izzivanj, ampak je lačno kruha, do katerega jim pa nikakor nočejo pomagati. Povemo mu, da tudi z izzivanjem ne bo uničil organizacije, katera mu je trn v peti, ampak jo še ojačuje, in kar je delavstvu v največje veselje, razkrinkuje sam sebe in N. D. Z., ki stoji še edino na papirju.

Poslano. Širijo se razne govorice, da dobivajo funkcijonarji podružnice Zveze rudarskih delavcev tisočake kot podporo, obenem, da dobivajo tudi še razni drugi ljudje istotako tisočake. Te govorici širi posebno Marija Ule (katere mož je krumir), Toplice (Kolonija). Dalje, da dobivam jaz lepe tisočake, da sem lahko v Zagorju, da mi ni treba iti nikamor itd. Ker so pa govorice lažnjive in se s tem blati strokovno organizacijo ter vse funkcijonarje, sem primoran, da pozovem gori omenjeno na sledeče: 1. Na razpolago so vsi računi podružnice Z. R. D. v Zagorju, račune ima ter jih da pregledati vsakemu blagajnik s. Odlazek Franc. 2. Ako se v teku osmih dni ne informirate pri blagajničarju in obenem ne prekličete Vaše govorice v »Strokovni Borbi«, sem primoran izvajati konsekvence. Priče so mi na razpolago. — Zagorje, 13. septembra 1923. — **Franc Zaman, Zagorje ob Savi.**

Železničarji.

V nedeljo 8. t. m. je bil sklican, kakor smo čitali v »Socijalistu« in »Volksstimme« železničarski shod v Mariboru. Kdo je sklicatelj, ne vemo, to se pravi niso podpisani. A sklicali so ga slavni socijalpatrijoti. Čeprav so napisali na plakat, da bo referiral s. Makuc, so železničarji v Mariboru bili tako previdni, da so prej vprašali podružnico »Neodvisne Strokovne Železničarske Organizacije, če je to res, katera pa o tem ni nič vedela. Zato pa na shod ni bilo nobenega človeka in se tudi ni vršil. »Železničar« bo pa prav gotovo napisal, kako je bil shod impozanten in morda še to, da je bil navzoč poleg s. Makuc tudi s. M. Žorga in da so ga zopet pobili, kakor vedno. Haha.

Dne 26. avgusta so se vršili shodi v Logatcu in Rakeku z dnevnim redom: 1. Položaj železničarjev v Jugoslaviji; potek 24 urne stavke dne 3. avgusta 1923 in krumirstvo. 2. Rudarska stavka in gigantski odločni boj rudarjev za njih obstoj. 3. Občni zbor dne 9. sept. 1923 v Železničarskem domu. 4. Razno. Referent centralnega vodstva NSZO je poročal na obeh shodih podrobno o položaju železničarstva in o prihodnjih bojih za naš obstoj. Posebno je pa pribijal krumirstvo. Vsi navzoči so se strinjali z obsodbo teh neznačajnih Iškarjotov. Bodril je navzoče, da se sklenejo v enotno bojno vrsto in dajo primeren udarec razpaslemu, ali pri vsem tem gnilemu kapitalizmu. — Dotaknil se je tudi rudarske stavke, opisal žrtve teh hrabrih sodrugov, vsled česar so bili vsi navzoči zadovoljni priskočiti tem junakom z denarno podporo na pomoč. — Nadalje je tudi omenjal potrebne ukrepe za občni zbor NSZO, kateri se bo vršil v Železničarskem domu v Ljubljani 9. septembra 1923. Predkonferenca se vrši dne 8. septembra. K 4. točki je poročal naš referent tudi glede izplačila denarnih zneskov, katere so morali naši sodrugi plačati v provizijski sklad pod okupacijo Italijanov in katere zneske laški magnatje nimajo časa vrniti in ravnateljstvo južne železnice molči in ne mara ali ne more ukreniti nikakih korakov v prid delavstvu južne železnice. — Oba shoda sta bila številno obiskana, katerih potek je bil miren in zanimiv.

Iz državne železnice nam poročajo.

Direkcija Zagreb oziroma Inšpektorat Ljubljana je izdal okrožnico štev. 28 od 16. avgusta, na vse osobje državne železnice s sledečo vsebino: Ponovno se širijo vesti, da zbruhne v bližnjih dneh železničarska in splošna stavka delavcev, kot vzrok se navaja težke gospodarske razmere, ki jih osobje preživlja.

Mi dobro vemo, da gospodje pri Direkciji in Inšpektoratu ne čutijo draginje in zakaj ne? Zato ne, ker tam se nešto zaradi! Dalje pravi okrožnica, da s stavko se ne zboljšuje gmotni položaj, temveč se veča draginja in valuta pada in država se ne more konsolidirati. Pet let se že konsolidira Jugoslavija in še ni kosolidirana do danes in tudi še ne bo nikoli na ta način. Ali je mar osobje krivo, da politikarji a la Pašić, Radić in Korošec vlečejo vsak na svojo stran ter hočejo vsi na stolčkih sedeti, kjer se na lahko denar zasluži.

Gospodje ministri so šli na počitnice na razna letovišča, da se odpočijejo po trudapolnem delu, ker niso celo leto nič napravili, osobje pa naj naprej strada, saj to je domoljubna dolžnost posameznika, da gara in strada s svojo družino za kapitalistično golazen. Gospodje, ruski proletarijat se je osvobodil verig in terorja, prišel bo čas, ko se bode tudi jugoslovanski, potem, gospodje, dobite poleg reda sv. Save še usnjate svetinje z verižico, za vaš teror napram osobju.

Dalje pravi okrožnica, da država resno delo za zboljšanje gmotnega položaja uslužbencev in s 1. oktobrom se bode zboljšalo stanje uslužbencev, to se pravi, čakaj osel, da bode trava zrastla.

Gospodje si predstavljajo, da je tistih par gosp. ministrov država. Država smo ja mi skupni državljani, vlada je pa tisti faktor, kateri vrši državne posle za mastne plače. Če tudi vlada resno misli zboljšati gmotni položaj železničarjev, ji isti ne verujejo, ker vodi že leta uslužbence za nos.

Dalje pravi okrožnica, da vlada ima dovolj bajonetov, da zlomi najbolj organizirano stavko, mi dobro vemo, da današnja vlada drži režim samo še z bajoneti, gospodje, z bajoneti se da vladati, ampak ne trajno, dajte osobju, da bode živelo človeško življenje, pa ne bodete rabili bajonetov.

Razno.

Velike rudarske stavke.

Češki rudarji stojijo že tretji teden v stavki, ker ne morejo pristati na 30% znižanje dosedanjih mezd, kar zahtevajo podjetniki. Stavka nad 110.000 rudarjev. Doslej še ni izgleda, da bi se v doglednem času stavka završila. Rudarji so vstrajni, podjetniki pa se tudi ne udajo.

V Ameriki je 1. septembra izbruhnil velik rudarski štrajk. Stavka nad 180.000 rudarjev. Policija je aretirala že več rudarjev in nastopa proti stavkujočim s silo, a doslej stavke niso mogli zrušiti.

Na Angleškem se pripravljajo rudarji na stavko. V Poruhrju stavkajo že peti teden v tem letu rudarji. Nemški rudarji se borijo z vsemi silami za svoj obstanek, ker draginja vsake četrt ure narašča. Plače so dosegle že višino od 1 milijona na uro, pa tudi to ne zadostuje, ko stane kilogram kruha 4 milijone, kilogram mesa pa že 6 do 7 milijonov.

Povsod štrajki, povsod policija, vojaštvo in zapori, kjerkoli vstajajo gladne mase in zahtevajo kruha.

KOVINARJI!

V nedeljo, dne 23. t. m. se vrši v »Delavskem domu« na Karla Marksa (Turjaškem) trgu, ob pol 10. uri dopoldne

IZREDNI OBČNI ZBOR

Ljubljanske podružnice »Zveze delavcev in delavk metalne industrije in obrti Jugoslavije« s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo odbora.
2. Volitev odbora.
3. Razno.

K polni udeležbi vabi

odbor.

Za stavkujoče rudarje!

Ker so oblasti pričele preganjati celo one sodruge, ki so zbirali prispevke za stavkujoče rudarje, bomo z objavljanjem zbirke nadaljevali po končani stavki!

POZIV.

G. Grajzer Ivanu, ključavničarju juž. žel. v Ljubljani.

Ker vkljub mojim ponovnim opominom niste prenehali z razširjevanjem neresničnih vesti, vas smatram toliko časa za lažnjivca, dokler ne dokažete svojih trditev.

Ljubljana, 13. septembra 1923.

Magerle Jože.

Trbovlje. Sodr. Aupič Jože, mizar na separaciji ni štrajkbreher in je le pomotoma prišel v seznam v prejšnji številki. V objavljenem seznamu je še par sodrugov, ki so pomotoma prišli v seznam. Njihova imena objavimo po končani stavki, kakor bomo objavili imena vseh resničnih krumirjev.

NAŠE KNJIGE:

1. Kroz sindikalnu teoriju i praksu (hrvatsko); cena 5 Din.

2. Položaj radničke klase v Jugoslaviji (v cirilici); cena 6 Din.

Organizacije naj nam sporoče, koliko izvodov omenjenih knjig prevzamejo v razprodajo ali pa za lastno vporabo. V knjigah se nahajajo vsa potrebna navodila za delo zaupnikov in funkcijonarjev, zato jih mora imeti vsak zaupnik in vsak aktiven član naših organizacij.

V zal. **»Edition Slave«, Wien I., Himmelpfortgasse 13** so izšle sledeče knjige (v latinici), ki jih priporočamo mladim sodrugom:

U. Sinclair: »Car Ugalj«, roman iz življenja ameriških rudarjev.

M. Gorki: »Tri dana«, pripovedka iz ruskega naroda.

R. Rolan: »Betovenov život.«

A. Blok: »Poslednji dani carske Rusije.«

V tisku se nahajajo:

U. Sinclair: »100%.«

L. Trocki: »Moj beg iz Sibirije.«

J. Reed: »10 dni, ki so pretresli svet« (ruska revolucija).

Iz knjigarne **Zaklinčić i Sikić, Zagreb, Ilica 48,** priporočamo sledeče knjige:

Lenin: »Imperijalizam kao najnovija etapa kapitalizma« (8 Din).

A. Kolontaj: »Nova žena« (8 Din).

M. Krleža: »Njegove pesmi«, štirje zvezki; trije po 3 Din, eden po 7.50 Din.

V tisku se nahaja v cirilici **Karl Marxov KAPITAL,** kritika politične ekonomije, popularna izdaja Juliena Borharta. To je prvi popolni prevod Marxovega **Kapitala** in bo obsegal nad 2000 strani.

Cena za organizirane znaša 30 Din.

Kdor se hoče naročiti, naj javi to na upravo tega lista.

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.
Odgovorni urednik: Pavlič Hinko.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.